

Nie wszystkie szpitale wojewódzkie w kujawsko-pomorskim spełniają komplet norm bezpieczeństwa dla pacjentów - ocenia Najwyższa Izba Kontroli. Na tym tle pozytywnie wyróżniają się trzy bydgoskie lecznice, które zostały w ostatnich latach znacznie unowocześnione. Kontrolerzy NIK ustalili, że po dziesięciu latach - przyjęty w 2009 r. program inwestycyjny przyczynił się do podwyższenia standardu usług medycznych w szpitalach podległych samorządowi województwa kujawsko-pomorskiego.

Na koniec 2009 r. żaden szpital podległy Samorządowi Województwa Kujawsko-Pomorskiego nie spełniał wymogów ogólnoprzestrzennych, sanitarnych i instalacyjnych. W związku z tym szpitale te opracowały programy dostosowawcze. W ich realizacji miał pomóc przyjęty przez Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego „Program inwestycji rozwojowych i modernizacyjnych w szpitalach wojewódzkich na lata 2009-2016”.

Na 31 grudnia 2017 r. w pełni dostosowane do wymogów ogólnoprzestrzennych, sanitarnych i instalacyjnych były 3 z 7 szpitali podległych Samorządowi tego województwa. Plasowało to Kujawsko-Pomorskie na drugiej pozycji w kraju pod względem procentowego udziału dostosowanych szpitali wojewódzkich (43%). Jednocześnie w szpitalach podległych Województwu Kujawsko-Pomorskiemu osiągnięto w latach 2010-2017 jeden z największych postępów w dostosowaniu szpitali do wymogów ogólnoprzestrzennych, sanitarnych i instalacyjnych w porównaniu z innymi szpitalami wojewódzkimi.

W przypadku 3 z 4 szpitali podległych Województwu Kujawsko-Pomorskiemu, które pozostały niedostosowane do norm ogólnoprzestrzennych, sanitarnych i instalacyjnych, organy Sanepidu nie stwierdziły znacznego ryzyka dla bezpieczeństwa pacjentów. Natomiast jeden ze szpitali - Szpital Zespolony w Toruniu - w ogóle nie wystąpił o uzyskanie opinii inspekcji sanitarnej w tym zakresie.

Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego utworzył spółkę Kujawsko-Pomorskie Inwestycje Medyczne Sp. z o.o. (dalej: Spółka lub KPIM), której powierzono realizację inwestycji na rzecz szpitali wojewódzkich, a także monitorowanie i nadzór nad wykonaniem Programu. Na realizację zadań ujętych w Programie Spółka zaciągnęła kredyt w Europejskim Banku Inwestycyjnym (EBI) w wysokości 425 mln zł. Poręczycielem kredytu, a jednocześnie podmiotem, który miał za pośrednictwem KPIM spłacać kredyt, został Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Biorąc pod uwagę wartość poręczeń udzielonych Spółce w okresie objętym kontrolą, tj. ok. 725 mln zł, zaangażowanie Województwa w inwestycje realizowane w szpitalach w latach 2010-2016 było najwyższe spośród 16 samorządów województw. Pełniącą funkcję inwestora KPIM miała wykorzystać środki z kredytu na budowę i modernizację podmiotów leczniczych, a także na zakup wyposażenia i sprzętu medycznego. Wytworzone przez Spółkę inwestycje miały być następnie przekazywane szpitalom wojewódzkim do bezpłatnego korzystania. Z kolei zadaniem szpitali była realizacja inwestycji własnych, które stanowiły 15% kosztów Programu.

Program inwestycyjny pozwolił na realizację 56 zadań inwestycyjnych na rzecz szpitali wojewódzkich o wartości 444,1 mln zł. Największą inwestycją w ramach Programu była przebudowa i rozbudowa Wojewódzkiego Szpitala Dziecięcego w Bydgoszczy (za kwotę 162 mln zł). Szpital wzbogacił się o nowe oddziały (chirurgii dziecięcej i neurochirurgii dziecięcej), nowoczesny sprzęt laryngologiczny, wyposażenie m.in. Oddziału Anestezjologii i Intensywnej Terapii. Ponadto placówka oferuje nowoczesną rehabilitację, klasy szkolne na każdym oddziale, a także udogodnienia dla matek z dziećmi.

Inną dużą inwestycją było utworzenie Parku Aktywnej Rehabilitacji i Sportu (PARIS) Centrum Onkologii w Bydgoszczy, którego koszty budowy w wysokości 42,7 mln zł zostały pokryte przez KPIM,

a wyposażenie za kwotę 6,5 mln zł zakupiło Centrum Onkologii w Bydgoszczy.

W ramach Programu rozbudowano też Centrum Pulmonologii w Bydgoszczy (35,1 mln zł), Szpital Specjalistyczny we Włocławku (18,8 mln zł), a także zakupiono nowoczesny sprzęt i wyposażenie dla Szpitala Zespołowego w Toruniu (21,5 mln zł).

Na realizację Programu szpitale wojewódzkie wydatkowały ze środków własnych 73,6 mln zł. Zadania inwestycyjne szpitali w znacznej części polegały na wyposażeniu obiektów wybudowanych lub zmodernizowanych przez Spółkę. Działania zrealizowane w ramach Programu przełożyły się na wzrost przychodów z tytułu zakontraktowanych świadczeń zdrowotnych we wszystkich objętych nim szpitalach.

Program zrealizowano tylko w 70%, wydatkując 517,8 mln zł, czyli o 15% więcej środków, niż pierwotnie planowano (450 mln zł). Przyczyny tego stanu rzeczy były zróżnicowane:

- wzrosła stawka podatku VAT z 22% na 23%;
- zmieniły się przepisy dotyczące wymogów ogólnoprzestrzennych, sanitarnych i instalacyjnych - co pociągało za sobą konieczność zmiany założeń inwestycyjnych. Okazało się np., że określone w Programie modernizacje nie są możliwe do wykonania ze względu na zabytkowy charakter części budynków (dotyczyło to przede wszystkim szpitali wojewódzkich w Toruniu, połączonych w ramach Szpitala Zespołowego);
- Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego odmówił przyznania środków europejskich na sfinansowanie budowy PARIS, które określono w Programie na 23,7 mln zł. W efekcie konieczne było wykonanie zasadniczej części tej inwestycji przez KPIM, co ograniczyło środki na inne działania;
- w sposób nieplanowany wzrosły koszty zadań inwestycyjnych. Przyczyną było podjęcie dodatkowych robót budowlanych. Częściowo taka sytuacja nie była możliwa do przewidzenia, jednak w odniesieniu do robót o wartości 24 mln zł była to konsekwencja błędów w dokumentacji projektowej.

Za błędy w dokumentacji z jednej strony odpowiadały szpitale, które zleciły jej opracowanie, z drugiej Spółka KPIM, która wykorzystwała wadliwe projekty do realizacji inwestycji bez odpowiedniej ich weryfikacji. Konsekwencją błędów było niezgodne z ustawą pzp udzielanie przez KPIM zamówień publicznych z wolnej ręki na prace dodatkowe, co NIK oceniła negatywnie. W konsekwencji koszty czterech inwestycji wzrosły o wartość dodatkowych dokumentacji projektowych (1,1 mln zł) lub nieplanowanych robót (24 mln zł).

Powyższa sytuacja wynikała z nieprzygotowania Spółki do realizacji zadań inwestycyjnych. W latach 2009-2010 KPIM była w organizacji i rozpoczęła inwestycje budowlane jeszcze zanim pozyskała pracowników o odpowiednich kwalifikacjach. Przyczynił się też do tego pośpiech związany ze zbliżającym się terminem dostosowania podmiotów leczniczych - wówczas ustalony na koniec 2012 r.

Stan techniczny inwestycji zrealizowanych przez Spółkę kontrolerzy NIK ocenili co do zasady jako dobry.

Sfinansowanie 82% kosztów realizacji Programu kredytem z EBI pozwoliło na zmodernizowanie nawet tych szpitali wojewódzkich, które były w trudnej sytuacji finansowej. Jak wykazała analiza przeprowadzona przez kontrolerów NIK, sytuacja finansowa tylko jednego z siedmiu wojewódzkich

szpitali (Centrum Onkologii w Bydgoszczy) była na tyle dobra, że byłby w stanie samodzielnie przeprowadzić niezbędne inwestycje. W wyniku przyjętych zasad finansowania kondycja finansowa szpitali wojewódzkich w latach 2009-2016 nie pogorszyła się.

KPIM wydatkowała wszystkie środki kredytu z EBI (425 mln zł) na realizację Programu, tj. na cele określone umową kredytową. Faktyczne obciążenie finansowe z tytułu realizacji Programu ponosi Województwo Kujawsko-Pomorskie, które poręczyło kredyt, jak również przekazuje KPIM środki niezbędne do jego spłaty. W latach 2009-2016 nie miało to istotnych negatywnych skutków dla tej jednostki. Jednak wynikające z Programu obciążenie wraz z kolejnym poręczeniem kredytu na realizację inwestycji w szpitalach wojewódzkich znacznie zwiększy zobowiązania Województwa w latach 2023-2038. Jak wskazuje wieloletnia prognoza finansowa, w 2023 r. maksymalne roczne zobowiązania Województwa z tytułu inwestycji w szpitalach będą trzykrotnie wyższe niż w 2016 r. i wyniosą 46,6 mln zł.

Największy stwierdzony podczas kontroli problem związany z finansowaniem Programu przez Województwo Kujawsko-Pomorskie dotyczył braku zapewnienia źródeł finansowania dla inwestycji własnych KPIM. W sytuacji braku wymaganego przez Europejski Bank Inwestycyjny wkładu własnego (140 mln zł w latach 2010-2016) przez prawie dwa lata nie można było uruchomić ostatniej transzy 25 mln zł kredytu. Konsekwencją było 2,5-letnie opóźnienie w zakupie wyposażenia dla Szpitala Dziecięcego w Bydgoszczy oraz niewykorzystywanie części pomieszczeń szpitala przez ten okres. Kontrolerzy NIK zwrócili uwagę na bierną postawę Województwa Kujawsko-Pomorskiego, organizatora Programu, który pomimo braku źródeł finansowania niezbędnych inwestycji - o czym wiedział od końca 2010 r. - nie podejmował konkretnych działań w celu rozwiązania tego problemu.

Po przeprowadzonej kontroli NIK skierowała do Ministra Zdrowia wnioski *de lege ferenda* o podjęcie prac nad zmianą ustawy o działalności leczniczej, tak aby:

- na szpitale nałożono obowiązek, a nie tylko dano możliwość wystąpienia do państwowej inspekcji sanitarnej z wnioskiem o wydanie opinii o wpływie niespełniania wymagań ogólnoprzestrzennych, sanitarnych i instalacyjnych na bezpieczeństwo pacjentów;
- przepisy określały jednolite zasady wydawania opinii o wpływie niespełniania wymagań ogólnoprzestrzennych, sanitarnych i instalacyjnych przez organy państwowej inspekcji sanitarnej, w tym obowiązek określania zaleceń w celu wyeliminowania stwierdzonego ryzyka i terminu na ich wykonanie.

NIK skierowała również wnioski do:

- **Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego** o zwiększenie nadzoru Województwa nad działalnością KPIM;
- **Dyrektorów szpitali wojewódzkich niespełniających obowiązujących wymogów** o zapewnienie dostosowania szpitali do wymogów ogólnoprzestrzennych, sanitarnych i instalacyjnych;

Dyrektora Szpitala Zespołonego w Toruniu o podjęcie działań zmierzających do niezwłocznego uzyskania opinii Państwowej Inspekcji Sanitarnej o wpływie niespełniania wymagań ogólnoprzestrzennych, sanitarnych i instalacyjnych na bezpieczeństwo pacjentów.

Wojewódzkie szpitale z kujawsko-pomorskiego pod lupą NIK

Kategoria: Polityka Zdrowotna

Opublikowano: czwartek, 21, marzec 2019 11:00

Sylwia Cyrankiewicz-Gortyńska

Odsłony: 165

Źródło: www.nik.gov.pl